

Informatienota

Onderwerp Informatienota Voorgenomen aanpak Uitvoeringsprogramma Structuurvisie openbare ruimte (SOR)	
Nummer	2018136418
Portefeuillehouder	Sikkema, C.Y.
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	PG/PM
Auteur	R. de Kooker
Telefoonnummer	06-46215465
Email	rkooker@haarlem.nl
Kernboodschap	Op dit moment wordt gewerkt om het uitvoeringsprogramma SOR vorm te geven en vanuit de integrale visie te vertalen naar concrete projecten en activiteiten, inclusief in beeld brengen van afhankelijkheden ertussen, prioritering en kostenraming. Het gaat daarbij om veel projecten en activiteiten , wat behoorlijk wat werk met zich meebrengt en naar verwachting tot en met het eerste kwartaal 2019 zal duren. Alle onderwerpen uit de SOR uitvoeren gaat meer geld kosten dan er beschikbaar is. Er zullen daarom keuzes moeten worden gemaakt, mede op basis van een nieuw coalitieakkoord voor de komende bestuursperiode. Het is verstandig om bij de Kadernota 2018 middelen te reserveren voor het uitvoeren van de SOR. Afhankelijk van het beschikbare budget kan • Meer geïnvesteerd worden in bijvoorbeeld fietsparkeervoorzieningen, voorbereidingswerk voor bijvoorbeeld P&R/parkeergarage en opknappen ambassadeursplekken. • Projecten in de openbare ruimte naar voren worden gehaald in de tijd. • Meer kwaliteit worden toegevoegd bij een onderhouds- of herinrichtingsproject.
Behandelveorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissies Beheer en Ontwikkeling. Het college wil de commissies informeren over de voorgenomen aanpak en het proces van de Uitvoeringsagenda SOR en legt de vraag voor hoe de gemeenteraad betrokken wil zijn bij het vervolg van het proces. Tijdens de totstandkoming van de SOR in 2017 heeft het college toegezegd de commissies voorafgaand aan de onderhandelingen te informeren over het Uitvoeringsprogramma SOR.
Relevante eerdere besluiten	Vaststellen structuurvisie openbare ruimte: Haarlem 2040 groen en bereikbaar (2017/477571) in de raadsvergadering 21 december 2017.
Besluit College d.d. 20 maart 2018	1. het college stelt de informatienota aan de commissies vast. de secretaris, de burgemeester,

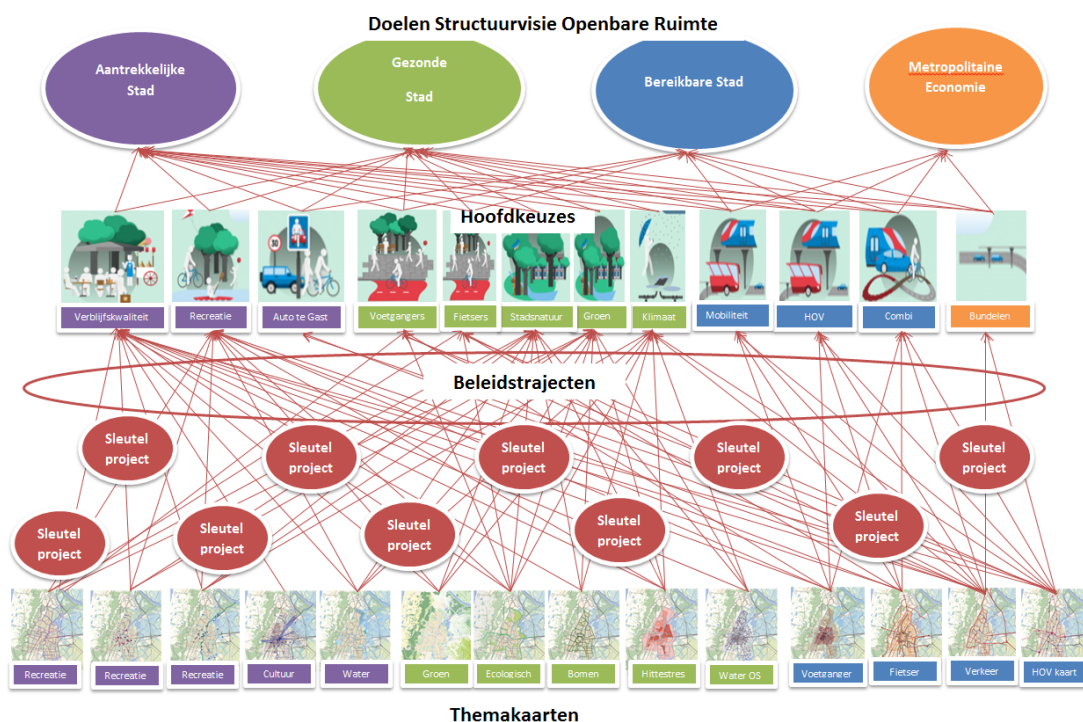
Inleiding

Aanleiding

Na een intensief traject van informeren, participatie en inspraak met en door bewoners, ondernemers, wijkraden, belangengroepen en medeoverheden heeft de gemeenteraad van Haarlem eind 2017 een integrale visie op de openbare ruimte vastgesteld. In de Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR) zijn claims op de openbare ruimte onderling afgewogen en maakt Haarlem heldere keuzes over het gebruik van de openbare ruimte. Om verdere invulling te geven aan de SOR dient er een uitvoeringsprogramma gemaakt te worden in 2018.

De aanleiding tot de SOR was de constatering dat Haarlem groeit en het besef dat het aantal claims op de openbare ruimte toeneemt. Zowel onder als boven de grond nemen de eisen van de verschillende gebruikers toe. Aparte busbanen, meer fietsers, meer water, meer groeiruinimte voor bomen en gescheiden afvalinzameling - om er maar een paar te noemen - leggen allen een claim op de openbare ruimte. Daar komen de komende jaren de opgaven van de klimaatsverandering en energietransitie nog bij. Ondertussen komen meer mensen in Haarlem wonen en verblijven. Dat betekent dat het aantal gebruikers van de openbare ruimte verder zal toenemen. Al deze claims zoeken hun plek in een openbare ruimte waarvan het oppervlak niet toeneemt. Voor een goede kwaliteit en beleving van de openbare ruimte was het nodig om prioriteiten te stellen en keuzes te maken zodat wordt voorkomen dat op straat 'van alles een beetje' gebeurt of dat vitale maar minder sterke functies, zoals ruimte voor voetgangers, plantsoenen of speelruimte voor kinderen, worden weggedrukt.

Samengevat:

Een uitvoeringsprogramma bevat de vertaling van de visie uit de SOR naar concrete projecten en activiteiten en is een logische vervolgstap om te bepalen hoe de doelen en keuzes uit de SOR worden gerealiseerd en welke middelen de raad daar beschikbaar voor stelt.

Toezegging aan de gemeenteraad

Bij de vaststelling van de SOR is besloten om op basis van de uitvoeringsagenda uit de SOR een uitvoeringsprogramma op te stellen en de raad daar voorafgaand aan de onderhandelingen over te informeren. Het opstellen van een uitvoeringsprogramma is een complexe opgave en vraagt veel tijd en inspanning. Het is een te ambitieuze opgave om nu al een uitvoeringsprogramma beschikbaar te hebben. Wel kan het college u informeren over de voorgenomen aanpak en het proces van de Uitvoeringsagenda SOR en legt de vraag voor hoe de raad betrokken wil zijn bij het vervolg van het proces.

2. Kernboodschap

Op dit moment wordt gewerkt om het uitvoeringsprogramma vorm te geven en vanuit de integrale visie te vertalen naar concrete projecten en activiteiten, inclusief in beeld brengen van afhankelijkheden ertussen, prioritering en kostenraming. Het gaat daarbij om veel projecten en activiteiten, wat behoorlijk wat werk met zich meebrengt en naar verwachting tot en met het eerste kwartaal 2019 zal duren.

Alle onderwerpen uit de SOR uitvoeren gaat meer geld kosten dan er beschikbaar is. Er zullen daarom keuzes moeten worden gemaakt, mede op basis van een nieuw coalitieakkoord voor de komende bestuursperiode.

Het is verstandig om bij de Kadernota 2018 middelen te reserveren voor het uitvoeren van de SOR. Afhankelijk van het beschikbare budget kan:

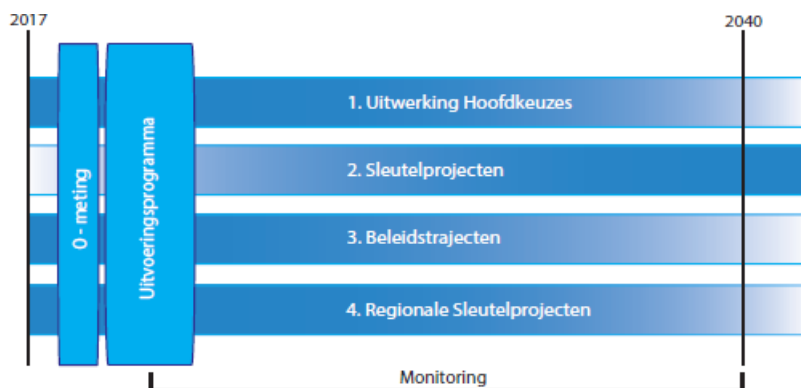
- Meer geïnvesteerd worden in bijvoorbeeld fietsparkeervoorzieningen, voorbereidingswerk voor bijvoorbeeld P&R/parkeergarage en opknappen ambassadeursplekken.
- Projecten in de openbare ruimte naar voren worden gehaald in de tijd.
- Meer kwaliteit worden toegevoegd bij een onderhouds- of herinrichtingsproject.

3. Consequenties

Het uitvoeringsprogramma SOR dient als basis voor de planning, middelen, coördinatie, voortgang en bijsturing

Het uitvoeringsprogramma SOR houdt het volgende in:

- bevat de uitwerking naar concrete projecten en activiteiten van de visie uit de SOR langs vier parallelle sporen (de uitwerking van de hoofdkeuzes in de themakaarten, sleutelprojecten, beleidstrajecten en regionale sleutelprojecten).
- gaat in op;
 - de planning (kort, middellange en lange termijn),
 - volgorde en samenhang, en
 - globaal de financiële consequenties.

Bij het uitvoeringsprogramma geeft het college inzicht in de kosten (capaciteit, financiën), rekening houdend met reeds in begroting en investeringsplan opgenomen budgetten en mogelijke cofinanciering door partners.

De lobbystrategie voor cofinanciering maakt onderdeel uit van de strategie voor de uitvoering van het programma Groei van Haarlem.

De komende vier jaar zal er veel ingezet moeten worden op voorbereiding en onderzoek, zoals bijvoorbeeld verkeersmodellen en gevolgen van ingrepen in de openbare ruimte.

Nadat het college het uitvoeringsprogramma heeft vastgesteld dient het als basis voor de coördinatie van de uitvoering, voortgangsbewaking en om bij te sturen.

De uitvoering van de SOR vergt een lange adem

De SOR geeft algemene uitgangspunten voor veel aspecten van de openbare ruimte, zoals onder andere water, groen, recreatie en mobiliteit. De ordening van de (mogelijke) projecten die uit de SOR voortvloeien is complex.

De vertaling van de visie in de SOR (14 themakaarten, 10 sleutelprojecten en 21 Haarlemse en regionale beleidstrajecten) leidt tot veel (clusters van) projecten. Er moet goed worden nagedacht over de samenhang en volgtijdelijkheid van de projecten. Het ene project mag het ander niet onmogelijk maken, en de stad mag ook niet ‘op slot’ komen te staan.

Een aantal projecten is technisch en financieel moeilijk te realiseren en/of vragen om een intensief voorbereidingstraject samen met burgers en andere betrokkenen en kunnen pas op de lange termijn worden uitgevoerd. Voor herinrichtingen die op de langere termijn zijn voorzien is het vanuit het de SOR bezien soms noodzakelijk of gewenst om die eerder uit te voeren, vanwege samenhang met andere projecten.

Voor een deel van deze projecten zijn al middelen gereserveerd in begroting en investeringsplan, bijvoorbeeld lopend beleid, voorgenomen herinrichtingen en investeringsprojecten. Binnen de begroting zijn jaarlijks middelen beschikbaar voor werk-met-werk. Dit totale budget is ontoereikend voor alle SOR-ambities. Een aantal beleidstrajecten loopt al of kan worden uitgevoerd met de bestaande capaciteit, andere beleidstrajecten en voorbereiding vragen om extra capaciteit. Een aantal projecten uit de begroting en het investeringsplan is nog niet ‘SOR-proof’, oftewel zij voldoen nog niet aan de ambities van de SOR, wat tot extra inrichtingswensen kan leiden.

Er zijn 3 stappen nodig om te komen tot een uitvoeringsprogramma SOR

De integraliteit van het uitvoeringsplan vraagt om een systematische aanpak. Deze stappen kunnen helpen bij het maken van een aantal inhoudelijke en financiële principeafspraken die het college het komende jaar samen met de nieuwe raad wil concretiseren.

- Stap 1: Ordenen van de (mogelijke) projecten;
- Stap 2: Globaal inzicht op de korte termijn
- Stap 3: In kaart brengen van de benodigde, reeds beschikbare en potentieel beschikbare financiële middelen en capaciteit.

Stap 1: Ordenen van de (mogelijke) projecten

Het schema eerdere in deze nota laat zien dat de SOR tot heel veel projecten en activiteiten leidt. Voor het uitvoeringsprogramma van de SOR wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande ordeningssystemen. De bestaande systematiek van het Meer Jaren Gebieds Programma (MJGP) kan helpen bij de ordening. Van projecten wordt het inzichtelijk op welke wijze en in welke mate ze bijdragen aan de realisatie van de visie uit de SOR.

Stap 2: Globaal inzicht op de korte termijn

De komende maanden wordt concreter gemaakt wat voor soort projecten en activiteiten in het uitvoeringsprogramma terugkomen.

- Lopende en nieuwe beleidstrajecten (inclusief daarvoor benodigde capaciteit) o.a:
 - Meten is weten
 - Gedragsbeïnvloeding en verleiders
- Voorbereidingswerkzaamheden, zoals de samenhang en volgorde in kaart brengen zoals b.v:
 - Verdiepende verkeersonderzoeken
- SOR-proof maken van reeds geprogrammeerde (her)inrichtingsprojecten en ‘upgraden’ openbare ruimte:
 - Extra reservering werk-met-werk budget
- Extra middelen gereserveerd worden voor de korte, middellange en lange termijn
 - Er zijn no-regret ingrepen nodig
 - Maatregelen op de korte termijn die lange termijnkeuzes niet in de weg staan
 - Maatregelen die ongeacht scenario’s en keuzes vanuit de SOR, gedaan moeten worden
 - Het naar voren halen van ingrepen kost extra geld (vervroegd afschrijven)
 - Een hoger ambitie niveau bij huidige beheer en onderhoud kost extra geld
- Voorbeelden van fysieke projecten op de korte termijn:
 - Fietsenstallingen bij HOV knooppunten en in de binnenstad
 - Parkeervoorzieningen bezoekers en bewoners
 - Impuls Haarlem Bezoekstad in de regio samen met Zandvoort Beach
 - Looproutes, ontmoetingsplekken voor jong en oud, uitdagende speelplekken voor kinderen en toegankelijkheid minder validen
 - Opknappen van een aantal Ambassadeursplekken
 - Reserveren budget voor toepassen van boombunkers
 - Reserveren budget voor graven van watergangen
 - Stadsparken geschikt maken voor evenementen
 - Realiseren recreatieve route Schalkwijk
 - Reserveren budget voor ontbrekende schakels langzaam-verkeersroutes

Stap 3: In kaart brengen van de benodigde, reeds beschikbare en potentieel beschikbare financiële middelen en capaciteit

Pas nadat stap 1 en 2 zijn doorlopen kunnen zinvolle uitspraken worden gedaan over kosten, bestaande dekkingsmiddelen en benodigde dekkingsmiddelen van partners, te verkrijgen via een lobbytraject. Ongeacht de uitkomst van stap 1 en 2 moeten alvast middelen worden gereserveerd voor het uitvoeren van de SOR.

SOR programmacoördinatie

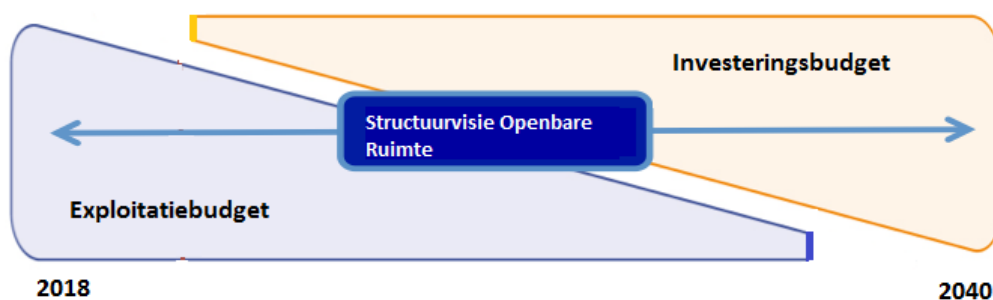
Voor programmacoördinatie en monitoring (SOR) is de komende jaren nodig € 200.000 (2018-2022) en vanaf 2023 € 100.000.

SOR uitvoeringskosten (beleid, projecten en activiteiten)

De raming voor het uitvoeringsprogramma SOR is nog voorlopig en indicatief. De komende maanden wordt gewerkt aan een onderbouwing.

Er wordt uitgegaan van een oplopende *investeringsbehoefte* die in 2019 begint met € 6 miljoen en in de komende bestuursperiode oploopt tot € 10 miljoen. In de volgende bestuursperiode is een verdere toename voorzien naar ca. € 20 miljoen.

Vooral de eerste jaren is behoefte aan middelen om projecten in de openbare ruimte SOR-proof te kunnen uitvoeren, extra inzet van beleidscapaciteit en voorbereiding en onderzoek van projecten en activiteiten. Het college schat in dat hier in 2019 ca. € 4 miljoen voor nodig is, aflopend naar € 0,5 miljoen structureel.

De inhoud van het uitvoeringsplan wordt ook politiek bepaald

In de aanloop naar de verkiezingen werd al duidelijk dat sommige voornemens uit de SOR door veel politieke partijen worden gesteund. Andere projecten worden niet zonder meer aanvaard. Dat maakt dat de politieke kleur van het nieuwe bestuur van invloed zal zijn op de keuzes binnen het uitvoeringsplan.

Uitvoering van de SOR is belangrijk voor de Groei van Haarlem

Het aantal inwoners van Haarlem en de regio groeit gestaag. Haarlem wil de groei gebruiken om de stad te verbeteren. Niet alleen voldoende geschikte woningen en voorzieningen toevoegen, maar ook de sociale cohesie in de stad vergroten, de bereikbaarheidsproblematiek verminderen en inzetten op duurzame mobiliteit, kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte verbeteren en rekening houden met de opgaven op het gebied van klimaatadaptatie en

energietransitie.

Uitvoering van de SOR gebeurt binnen de kaders die het nieuwe bestuur stelt voor de Groei van Haarlem; ingrepen in de openbare ruimte moeten gelijk op lopen en goed zijn afgestemd op het woning- en voorzieningenaanbod voor de groeiende bevolking van de stad.

Het uitvoeringsprogramma is een stap op weg naar het Omgevingsplan

De SOR en het uitvoeringsprogramma worden gebruikt als bouwstenen voor het opstellen van de verplichte Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, waarbij het uitvoeringsprogramma vooral zal terugkomen in het Omgevingsplan.

4. Vervolg

De eerstvolgende stap is het maken van keuzes op basis van de middelen die in een nieuw coalitieakkoord worden opgenomen voor het uitvoeringsprogramma van de SOR. Vervolgens kan het nieuwe college samen met de raad het uitvoeringsprogramma opstellen en overgaan tot de daadwerkelijke uitvoering. Overigens wordt nu al gewerkt aan de uitvoering: lopende projecten en projecten in voorbereiding dragen ook al bij aan het uitvoeren van de SOR.

5. Bijlage

Bijlage 1 Vertaling van de visie uit de SOR naar de themakaarten, sleutelprojecten, beleidstrajecten en regionale sleutelprojecten.

Bijlage 1 Vertaling van de visie uit de SOR naar de themakaarten, sleutelprojecten, beleidstrajecten en regionale sleutelprojecten

Met het vaststellen van de Structuurvisie openbare ruimte Haarlem 2040: groen en bereikbaar heeft de gemeenteraad onder andere een visie en de vertaling daarvan op de themakaarten vastgesteld.

Visie bestaat uit 4 doelen en 12 hoofdkeuzes.

De doelen zijn:

1. Aantrekkelijke stad
2. Gezonde stad
3. Metropolitane economie
4. Bereikbare stad

De 12 hoofdkeuzes luiden dat Haarlem kiest voor....

1. verblijfskwaliteit
2. recreatieve mogelijkheden en routes
3. ruimte voor stadsnatuur
4. gezonde straatbomen
5. klimaatadaptatie
6. ruimte voor de voetganger en kwaliteit van de looproutes
7. de fiets binnen de stad
8. duurzame mobiliteit
9. de auto te gast in het centraal stedelijk gebied
10. het versterken van de HOV-corridor
11. ketenmobiliteit
12. bundelen op de grote ring

Bovenstaande visie is vervolgens vertaald naar 14 themakaarten, 10 sleutelprojecten en 21 Haarlemse en regionale beleidstrajecten

14 themakaarten:

1 Groenstructuurkaart	8 Waterkaart
2 Ecologische kaart	9 Hittestresskaart
3 Bomenstructuurkaart	10 Water op straat kaart
4 Recreatiekaart; routes	11 Voetgangerskaart
5 Recreatiekaart; ambassadeursplekken	12 Fietsnetwerkkkaart
6 Waterrecreatiekaart	13 Openbaar vervoer kaart
7 Cultuurhistorische kaart	14 Gemotoriseerd verkeerkaart (regioring, parkeren, hoofdauto)

De 21 Haarlemse en regionale (beleids)trajecten:

Voortzetten Haarlemse (beleids) trajecten

1. Waarde van groen
2. Parkeren
3. Klimaatadaptatie en energietransitie
4. Stedelijke distributie
5. Cultuurhistorie

Regionale sleutelprojecten

1. Haarlem bezoekstad
2. Velserversbinding
3. Lightrail Amsterdam-Haarlem-Zandvoort/Uitgeest
4. HOV-busbaan A9
5. Lightrail Noord-Haarlem Centrum-Hoofddorp-Schiphol Airport
6. Dynamisch verkeersmanagement voor regionaal wegverkeer
7. Multimodale bereikbaarheid in de metropool
8. Versterken regionale fiets-bereikbaarheid
9. Versterken regionale ov-bereikbaarheid

Nog te agenderen (beleids)trajecten

1. Gedrag en verleiders
2. Ontmoeten, spelen en bewegen in de stad
3. Meten is weten en het belang van smart data
4. Recreatieve belevingswaarde buitengebied
5. Regie op objecten op straat
6. Ondergronds ruimtegebruik
7. Buurtspecifieke opgaven (mazen)

De 10 sleutelprojecten:

1. Amsterdamse Poort: waterrijk onderdeel van de binnenstad
2. De Kennemertunnel heelt de stad
3. Stadsstraat Schalkwijk: meer levendigheid, minder verkeer
4. Welkom in Haarlem via de Oudeweg
5. Aansluiting van Noord op de binnenstad en stadsstraat Rijksstraatweg
6. Veilig richting duinen: oversteekbaarheid Westelijke Randweg
7. Raaks: fietsen langs de singel en stadsstraat Zijlweg
8. Zuidelijke entree binnenstad en stadsstraat Wagenweg
9. Woonboulevard Prins Bernhardlaan: evenwicht tussen leefbaarheid en mobiliteit en kruising Amerikaweg - Prins Bernhardlaan – Schipholweg
10. Dwars door Schalkwijk naar het groen